

Gipuzkoa'k erizkizundiari erantzun diona

ITZEN OTSA

A + A

- Areba* . . . Efirik geienetan.
arebaa . . . 7 efitan (And, Urni, Usurb, Zumay, Pas.
D. P. orend, itxasond).
arebea . . . 2 » (Legazp, Brinkol).
arebia . . . 1 » (Itzi).
Neskaa . . . 10 » (Zaldibi, Amezk Leabu, Bidan,
Albis, Beiz, Aizarnazab, Afon,
Zeston, Zarautz).
neskea . . . 8 » (Goiefi ald).
neskia . . . 4 » (Deb, Mutrik, Mendar, Alzol).
- B) *Arebaak* . . . 11 » (Mutil, At-ay, Amas, Elos, Lazk,
Idiaz, Itsasoleg, Itsasond,
Brinkol, Legazp, Amezk).
arabaak . . . 1 » (Getaria).
Neskaak . . . 6 » (Zarau, Zumay, Mendar, Beiz,
(Albiz, Segur).
- Z) *Ama* . . . Efi guzietan.
amaa . . . (Zaldibia).

D vocal artean.

- A) *Edo* . . . 4 efitan (Zum, Oyarz, Pas. D. J. Tolos).
Ero . . . 2 » (Zumay, Zesto).
eo . . . Gañerako efitan.
- Batzuk *bateon* bat, besteak *baten* bat.
- B) *Edan* . . . Alegria'n eta Tolosan zañak; beste efitan iñon ez.
eran . . . 36 efitan (Zest, Azp, Mendar, Matxinb, bitartean;
Tolosaldean; goiefiko zenbait efitan).
ean . . . 45 »

- Z) *Eduki* . . . 1 efitan (Itsasond).
iruki . . . 4 » (Irun, Ondarrib, Oyartz, Pasai).
euki . . . Gañerako efi guzietan.

E + A

- A) *Bear* . . . 25 efitan (Goier, Napafald).
biar . . . 31 » (Itsas-egian, Beter, Azpeiti - aldean).
Biär (Azp, Ufest).
beer . . . 7 » (Afon, Aizarnazab, Efez, Elosu, Ay,
Beizam, Bidan).
ber . . . 1 » (Azkoit).
- B) *Luzea* . . . 26 efitan (*Bear* oitzen duten efitan).
luzia . . . Gañerakoetan (biar esaten dutenetan). *Luziä*
(Azp).
luzie . . . (Azkoit).
- F) *Fueroak*, -uak, -uek, ook, etc. Guziek *f*-rekin. *Pueruak*
(Astigarrib).
Garafoi . . . Geienak.
garapoi . . . 14 efitan (An emenka).
Felipe . . . 11 » (An emenka) Gañera *p*-rekin orieta-
rik bostetan.
Pelipe . . . 26 » (Naste).
Pilipe . . . 22 » »
Pilipe . . . 11 » (Tokika).

Geroz *f*-rekin 11; *p*-rekin (26+25+11+5) = 67 efitan.

- Kape* . . . 16 efitan (Tokika, ta zafen artean maizenik).
kafe . . . Gañerako guzietan.

G vocal artean.

- Egun edera* . . . 21 efitan (An emen. Orietan geienetan
esaten da *eun edera ere*).
eun edera . . . Efirik geienetan.
Lo dago . . . 14 efitan (Irundik Donostia bitart; Tolos-
ing, batz).
Lo dao . . . . Efirik geienetan.
» *doo, do* . . . 6 efitan (Afon, Elosu, Urni, Lasar, Orio,
Usurb).
» *ro* . . . . (Mutrikun).

Asierako i vocal baten aurrean

Ian. . . Iñon ez.

Jan. . . Eri guzietan.

Amaierako i + a.

<i>Egia.</i>	. . .	2	»	efitan (Beday, Ataun-aya zarak).
<i>egie.</i>	. . .	25	»	(Goiefin eta Napafalden).
<i>egii.</i>	. . .	1	»	(Erezil).
<i>egiya.</i>	. . .	14	»	(Geienak itsas-egian).
<i>egiye.</i>	. . .	2	»	(Eldu, Leabu).
<i>egida.</i>	. . .	20	»	(Betefin geienak; itsas-egian batzuk).
<i>egide.</i>	. . .	3	»	(Tolos-baseix, Eldu, Leab).
<i>egixa.</i>	. . .	6	»	(Alzol, Mendar, Astigafib, Mutrik, Deb, Itziar).
<i>egixe.</i>	. . .	1	»	(Elosu).
<i>egidxa.</i>	. . .	2	»	(Zumay, Zest).
<i>egidxe.</i>	. . .	2	»	(Azp, azk). Azpeitian egidä.

I + G

A)	<i>Igortzi.</i>	. . .	7	»	efitan (Mendar, Aizarnaz, Deb, Zum, Get, Zarau, Zegam).
	<i>igurtzi.</i>	. . .	20	»	(Tokika).
	<i>idortzi.</i>	. . .	2	»	(Ondafib, Irun).
	<i>idurtzi.</i>	. . .	4	»	(Anoet, Amas, Urni, Zizurk).
	<i>iyortzi.</i>	. . .	1	»	(Astigafib).
	<i>iyurtzi.</i>	. . .	1	»	(Amas).
	<i>iortzi.</i>	. . .	3	»	(Itsasoleg, Oyarz, Mutrik).
	<i>iurtzi.</i>	. . .	21	»	(Goiefin eta Napafalden geienak).
	<i>egortzi.</i>	. . .	2	»	(Pasai D. J., Pas. D. P.)
	<i>egurtzi.</i>	. . .	1	»	(Bidan).
	<i>eortzi.</i>	. . .	1	»	(Efent).
	<i>eurtzi.</i>	. . .	2	»	(Orend, Lazkan).
B)	<i>Igesi.</i>	. . .	36	»	(Itsas-eg, Azpeit-ing. geien).
	<i>igasi.</i>	. . .	3	»	(Amas, Elduay, Zizurk).
	<i>idesi.</i>	. . .	3	»	(Anoet, And, Tolos).
	<i>idasi.</i>	. . .	1	»	(Urni).
	<i>iyesi.</i>	. . .	1	»	(Astigafab).
	<i>iesi, iesin</i>	. . .	18	»	(Goiefi, Napafald).
	<i>iasi.</i>	. . .	4	»	(Itxasond, Aleg, Amez, Lizarz).
	<i>iisi.</i>	. . .	1	»	(Orend).
Z)	<i>Igo.</i>	. . .	16	»	(Itsas-eg. geien).
	<i>iyó.</i>	. . .	8	»	(Napafald geien).

- iđo*. . . . 21 efitan (Betefin geien).
idxo . . . . 5 » (Azp, Azk, Zest, Zumay, Alzol).
ixo . . . . 2 » (Elosu, Itziar).
io . . . . 11 » (Goief geienak).
HlĎO . . . . Bidanin.

I + L

- A) *ll*. . . . 13 efitan (Naste).
il. . . . 22 » (Naste),

Gañerako efitetan ez da ageri.

lla, *ile*. . . . Guzietan Ī-rekin.

- B) *Egile*. . . . 12 efitan (Tokika).
eile . . . . 42 » (Goief, Napaġald, usuenik).
eifale. . . . 1 » (Azk).
eintzaiġe. . . . 2 » (Mutrik, Orend).
eintzale . . . . 2 » (Zeston, Amezka).
Z) *Mutġla*, *mutġe*, *motġe*. . . . Efi gurietan Ī-rekin.
Txorgatġla, *-ġe*, *txonkaġe* etc . . . Efi gurietan Ī-rekin.

Irunen *ixuġa*, *ixuin* bat txonkaġa ordez.

- D) *Ziġa*, *ziġe*. . . . Efi guzietan.

Txilboġa esaten dute agitzenik, Txilko (Irun) xilko (Ondaġib).

I + N

- A) *Zazpina*. . . . 16 efitan (Betefin eta Napaġalden).
zazpiġa . . . . 48 » (Geienetan).
zazpiġe . . . . 4 » (Azp, Azk, Amezka, Beday).
B) *Arin*. . . . 52 » (geientsunak)
ariġ-ariġ . . . . 8 » (Beday, Orend, Brinkol, Zumaġag,
Lazkan, Alkiz, Astigafik.)

11. I + S

- Isildu* . . . . 3 efitan (Beday, Elduay, Alkiz).
ixildu . . . . 60 » (Geienetan).
ixiġdu . . . . 5 » (Mendaro, Elosu, Deb, Mutrik,
Astigafik).

12. I + T

- Zuritu* . . . . 9 efitan (Azp, Uġfest, Tolos, Lasar, Getar,
Zarau, Orio, Donost, Zegam.)
zuriġu . . . . 50 »
zuritxu . . . . 1 » (Mutrik).

txuritu . . . 3 efitan (Hernan, Pesai D. J. Beday). (1)
txurifū . . . 5 » (Itz, pas D. P. Ondafib, Eñent,
 Elduay).

13. *I + Ts*

Itsu . . . 2 efitan (Beday, Zumafag).
itzu . . . 1 » (Eñent.)
itxu . . . Gañerako efi guzietan.

14. *I + Tz*

A) *Balitz* . . . Efi guzietan
 B) *litzake* . . . 40 efitan
litxake . . . 1 » (Alkiz).
litzeke . . . 27 » (Goieñin eta Napañalde geien).

15. *I + z*

Izan . . . Efirik geienetan
izandu . . . 8 efitan (Tolos, Hernan, Lasar, Usurb, Pasaie-
 tan, Ondafib, Irun).
izän . . . 2 » (Azp, Uñestiñ).
izen . . . 6 » (Azk, Efez, Elosu, At-ay, Beiz, Albist).
ezan . . . 2 » (Mutrik, Astigafib).
 B) *Gizona bizirik* . . . Efi guzietan z-rekin. *R* gabe geienetan.
 Z) *Zoriz beterik* . . . Efi guzietan z-rekin. *Beterik* ordez,
beteta, betea.

16. *Il + d*

A) *Bildur* . . . Efirik geinetan.
biñdur . . . 3 efitan (Elosu, Amas, Alquiz).
biñdur . . . 3 » (Azk, Alzol, Deb).
biñur . . . 7 » (Aizarnaz, Mendar, Astigafib, Mü-
 trik, Itziar, Albizt, Idiazab).
beldur . . . 1 » (Eñent).
 B) *Il da* . . . 41 » (Goieñin, geienak).
il dä . . . 1 » (Uñestiñ).

(1) Hernanin eta Bedayon *zuritu* ta *txuritu*; baño *txuritu*=*mondar*, *descortezar* árboles, etc. Nere ustez efi geigotan ere bereizten ditute bi adi orlek. Guk ere erabiltzen dugu *zurifu*=*emblanquecer*, *txu(r)ifū*=*blanquear* A(u)r-pegie zuritzen a(r)l zaió=se le está emblanqueciendo la cara; txurieketan a(r)l de(r)e=están blanqueando la casa. Geroz, baliteke oitzea beste efitan ere *zuritu*=*emblanquecer* una cosa o hacerse más blanca; *txuritu*=*blanquear* lo que no está blanco.

<i>il de</i>	1	efitan (Azp).
<i>il de</i>	1	» (Elosu).
<i>il ðe</i>	1	» (Azk).
<i>il ða</i>	22	» (Tokika).
<i>il ða</i>	3	» (Astigafib, Mutrik, Deb).

17. *In + d*

A) <i>Indar</i>	Zazpi ez beste efi guzietan,
<i>inðar</i>	2 efitan (Alzol, Mendar).
<i>inðar</i>	3 » (Astigafib, Mutrik, Deb.)
<i>inðer</i>	1 » (Azk).
<i>inðer</i>	1 » (Elosu).
<i>ingar</i>	1 » (Bedayon noiz edo beste).

A) <i>Ezin du</i>	Efirik geinetan.
<i>eziñ du</i>	3 efitan (Zumay, Aikiz, Amoet).
<i>ezin do</i>	16 » (Goieñin).
<i>eziñ do</i>	1 » (Amezka).
<i>ezin deu</i>	1 » (Mendar).
<i>eziñ deu</i>	2 » (Astigafib, Elosu).
<i>eziñ ðeu</i>	3 » (Deb, Mutrik, Alzol).

18. *O + A*

A) <i>Besoa</i>	26 efitan (Goieñin eta Napafalden).
<i>besoa</i>	2 » (Tolos, Basetx, Zizurk).
<i>besua</i>	38 »
<i>besuä</i>	1 » (Urestiñ).
<i>besue</i>	2 » (Azp, Azk).

B) <i>Noa</i>	26 » (besoa esaten dutenetan)
<i>noa</i>	(besoa » »)
<i>nua</i>	(nua » »)
<i>nue</i>	(besue » »)

19. *R vocal artean*

A) <i>Gaur ere bai</i>	6 efitan (Beday, Irun, Ondafib, Pasai, Deb, Mendar).
----------------------------------	---

gaur ee bai . . . . . Gañerako efi guzietan.

B) <i>Etxera</i> = a casa	12 efitan (an emenka)
<i>etxea</i>	Efirik geinetan.
<i>itxera</i>	2 efitan (Ondafib, Irun).
<i>itxea</i>	2 » (Aya, Zumañag).

20. Ez bide da Gipuzkoan berexkuntzarik *zeri* ta *txeri*, *zakur* ta *txakur*, *zuri* ta *txuri* ta olakoetan aundiek eta ikiek

adierazteko. *Zerî* esaten zaie presonai gaitzesteko; *zerikeri*= indecencia; bestenaz *txerî* oitzenago da. *Zakur*=perrazo, Oyarzunen; *txakur*=perrito ote? Erizkizundian ez da ageri.

21. *Tūnūn* esaten da eñirik geinetan; ez *txuntxun*.

22. A) *Otsa ta utsa*. *Ts* ta *tz* ongi ebakitzen dituten efi guzietan.

B) *Aberatsa*. *Ts* ta *tz* garbi berexten dituten efi guzietan.

Ona zeintzu efitan nastekatzen dituten. *Zest*, *azp*, *azk*, *alzol*, *mendar*, *tolos*, *amas*, *lasar*, *astigañib*, *mutrik*, *deb*, *itziar*, *zumay*, *getar*, *zarau*, *orio*, *pasai*, *eñent*, *irun*, *ondañib*; *leab*, *ordiz*, *beasain*, *zegam*, *itsasond*. *Nik* ez dut ezagutu donostiañik *z* ta *tz* garbi mingatzen ditunik. *Itsas*-egian ez da aurki eñirik ebakiera ori galdu ez ñunik.

Alegrian *otza* ta *utze* ta *aberatza*, *otsa* ta *utse* ta *aberatsa ordez*. Iñiolaz ere nasten dituten an ere.

23.

U+a

- A) *Eskua* . . . 20 efitan (Itsas-egian geienak).
eskuba . . . 17 » (Betefin geienak).
eskuä . . . 2 » (Azp. Azk.)
eskubä . . . 1 » (Ufestil).
eskue . . . 27 » (goieñin eta Napafalden).
eskube . . . 1 » (Zumaf.)
eskuu . . . 1 » (Efezil).
- B) *Eskuan* . . . 15 » (Itsas-eg.)
eskuban . . . 5 » (Aizarnaz, Tolos, Anoet, Lasarte, Pasai D. P.; baita eskuun ere).
eskubän . . . 1 » (Ufestil)
eskuen . . . 4 » (Azp, Azk, Elosu, Lazk.)
eskuun . . . 42 »

24. *Z* ongi ebakitzen duten eñietan *urez* etc.
ures . . . 2 efitan (Ormaizt. Astigañib.)
udes . . . 1 » (Alegr.)

25.

Ai+I

- Sail* . . . 7 efitan (Lafaul, Adun, Lasart, Zumay, Idiaz, Usurb, Lizarz).
sail . . . 2 » (Eñent, Irun).
zail . . . 2 » (Mendar, Amas).
sal . . . 2 » (Oyartz, Lasar).

- Saīlean*, -ian, -ien. . . . 30 efitan (Goief ta itsaseg. geie).
saīlean, -en etc. . . . . 38 »
sailka. . . . . 2 » (Tolos, Lizarz).
26. *Ain*. . . . . 5 efitan (Legazp, Aleg. Zaldibi, Ataun, Zumar).
aiñ. . . . . 49 »
añ. . . . . 8 » (Mendar, Alkiz, Itziar, Donost, Efent, Ondafib, Segur, Amezka).
27. *Ai*+s
- A) *Aisa*, ... 9 efitan (Beday, Irun, Pasai, Donost, Orend, Orio, Bid, Lafaul).
aixa-e. . . . . 25 » (Tokika).
axa. . . . . 3 » (Brinkol, Ordiz, Beas).
Aisa ordez toki askotan *eráz eréz* esaten dute.
- B) *Maisu*. . . . . 4 efitan (Urni, Donos, Efent, Lasart, Pasai maizu).
maixu. . . . . Efirik geienetan.
maxu. . . . . 2 efitan (Tolos, Amasa).
28. *Ai*+t
- Aita*. . . . . 9 » (Uřestiĭ, Tolos, Anoet, Alkiz, Zarautz, Orio, Donost, Pasai, Beday).
aiĭa, -e . . . . . 38 »
aĭa, -e. . . . . 20 » (Betef, Goief, Napafald).
atxa. . . . . 1 » (Mutrik).
29. *Ai*+tz
30. *Gaitz*=enfermedad. Efi guzietan. Amezketan gaitxe.
31. *Aize*. . . . . Efi guzietan.
31. *Ei*+l
- Ereinle*. . . . . 1 efitan (Astigafib).
ereile. . . . . 15 » (An emenka).
erele. . . . . 1 » (Ormaiz).
eaile. . . . . 2 » (Zest, Lizatz).
eraile. . . . . 1 » (Zumarfag, zarak).
eile. . . . . 13 » (An emenka).
iile. . . . . 1 » (Bidan).
aziegintzaiĭe. . . . . 1 » (Its-leg).
azigiĭle. . . . . 3 » (Uřestiĭ, Zumarfag, Segur).
azieile. . . . . 4 » (Aizarnaz, Ando, Urni, Abalziz).

<i>azêile</i>	1	efitan (Mutilo).
<i>aziile</i>	2	» (Erezil, Beizam).
<i>eraintzale</i>	2	» (Alzol, Hernan).
<i>ereintzailè</i>	1	» (Irun).
<i>eintzale</i>	1	» (Orex).
<i>eintzailè</i>	1	» (Idiaz).

32

Ei + n

Bein . . . 12 efitan (Anoet, Alkiz, Bidan, Getar, Beas, Oyartz, Efent, Mutil, Brinkol, Orm, Legazp. Abalziz).

Bein ta bein (bietara) . . . 13 efitan (Mendar, Aizarnaz, Afon, Matxin, Idiaz, Tolos, Ando, Larraul, Adun, Zizurk, Hernan, Lasart, Usurbil).

Bein . . . Efirik geienetan.

Bein . . . 4 efitan (Lazkan, Donost, Ondarrib, Pasai D. J.).

33. O Gipuzkoan.

34

Ei + t

A) *Beite* . . . Iñon ez.

bite . . . 1 efitan (Beday).

Geienak *bei*; batzuk *bedi* ta *beri*.

B) *Geitu* . . . 2 efitan (Getar, Zarau).

geitu . . . 23¹ » (Tokika).

geitxu . . . 1 » (Mutrik).

Ugaldu . . . (Aizarnaz, Alkiz).

Z) *Ereiten* . . . 5 efitan (Azp, Tolos, Getar, Pas. D. J. Zega).

ereiten . . . 1 » (Oyartz).

ereintzen . . . 1 » (Irun).

ereiñen . . . 13 » (Tokika).

eraiten . . . 1 » (Pasai D. P.).

eraiñen . . . 2 » (Zest, Alz).

Geien geienak *eiñen* (iñen *aziñen*, etc).

35.

Ei + z

Leizar . . . 3 efitan (Aizarnaz, Mutrik, Ataun).

leisar . . . 1 » (Astigarrib).

lizer . . . 2 » (Azp, Azk).

lizar . . . Gañerako efi guzietan.

36.

Oi + l

Soil . . . 8 efitan (Afon, Zarautz, Orío, Beizam, Albis, Beas, Itsasond, Orex (soildue).

soil . . . Gañerakoetan.
Soiñik . . . Eñirik geienetan.
soñik . . . 29 eñitan (An emenka).

37. *Oi + n*

Soiñeko . . . 11 eñitan (Azp, Azk, Elosu, Alkiz, Zumaf,
Zegam, Brinkol, Ormaiz, Legazp, Abalziz, Alegre).

soiñeko ta *soñeko* . . . (Ataun, Legazp).

soñoko . . . . . (Azp).

soñeko . . . . . Gañerako efi guzietan.

Soñ = vestidura de mujer (Ondafib)

38. *Oi + t*

Loitu . . . 2 eñitan (Aya, Orio).

loiñu . . . 19 » (itsas-aldera geienak).

loitxu . . . 2 » (Mutrik, Deb).

Gipuzkoan *lokaztu*-ta *zikindu* entzuten da maizenik.

39. *Oi + z*

Goizeko . . . Efi guzietan.

40. *Au + a*

lauak . . . 4 eñitan (Tolos, And, Adun, Alkiz).

labak . . . 10 » (Urni, Hernani, Las, Usurb, Donost, Pasai, Oyartz, Eñent, Ondafib, Irun).

lauek . . . 13 » (Goier, ta Napañald geien).

laurak . . . 21 » (Itsasaldera geienak).

laurek . . . 19 » (Azp. ingur, eta goieñin).

laubak . . . 4 » (Tolos, Lafaul, Amas, Zizurk).

Oar. Bedayon lau lagunetaz *lauek* esaten dute, lau orduetaz *laurek*: los cuatro=lauek; las cuatro (horas)=laurek.

B) *Gauaz* . . . 7 eñitan (Zest, Aizarnaz, Ay, Beiz, Zumay, Orio, Zaldibi).

gauetz . . . 27 » (Goieñin geienak).

gaubaz . . . 1 » (Alkiz).

gabaz . . . 25 » (Azpeit. ingur, beteñin batzuk; itsasegian).

gabez . . . 6 » (Urni, Usurb, Eñent, Elduay, Litzartz, Orex).

41. *Au + e*

A) *Auek* . . . 7 » (Zest, Azk, Eñez, Deb, Itz, Zumay, Zarauz).

- abek* . . . 9 efitan (Efent, Donost, Orio, Getar, Her-
nan, Matxin, Urest, Aizarnaz,
Arón).
- obek* . . . 2 » (Pasaietan).
- oek.* . . . 7 » (Tolos, Zumaf, Ezki, Its-leg, Brin-
kal, Legazp, Ormaiz).
- onek* . . . 3 » (Alzol, Mendar, Mutrik).
- oik* . . . 10 » (Tolos, Ondo, Lafaul, Amas, Ur-
ni, Zizurk, Alkiz, Aya, Lasart,
Usurb).
- ók* . . . . Gañerako efi guzietan.
- B) *Gauerdi* . . . 37 efitan (Goiefin geienak; betefin batzuk).
- gabardi* . . . 32 » (Itsas-eg. geienak).
- Z) *gauero* . . . 46 »
- gabero* . . . 23 » (naste) Bietara Mendaron eta An-
oetan).
- gabaro* . . . 1 » (Irun)
- D) *Lau + eun* . . . 2 » (Pas. D. P., Beizam).
- lauregun* . . . 2 » (Zest, Alzol).
- laureun* . . . 5 » (Aizarnaz, Mendar, Astigafib, Mu-
trik, Deb).
- E) *Euri ta auñera ta neurí* ordez, Gipuzkoan inon ez da esaten
ebri, abrera, lebrí.
- Ebi.* . . . 28 efitan (Betefin eta goiefin geienak).

42

Au + i

Garaurik ez garabik ere ez inon Gipuzkoan. *Alerik ez* gei-
enak, baita ere *granorik ez*.

43.

Au + o

- Gauon* . . . 16 efitan (goiefin geienak).
- gauon* . . . 17 » (» »). (1)
- gabon* . . . 36 »
- Lauoñi* . . . 4 » (Ufestiñ, Mendar, Elosu, Abal-
ziz).
- laugoñi* . . . 1 » (Alzol).

44.

Eu + a

- Neuan* . . . 1 efitan (Astigafib).
- nuan* . . . 2 » (Mutrik, Zumafag).
- nuen* . . . 6 » (Irun, Ondafib, Efent, Azp, Azk,
Elosu).

(1) «U» erdi-consonante.

Gañerako efitan *nuun, nun, noon, non*.

45.		<i>Eu + e</i>	
	<i>Zuek</i>	 4	» (Zest, Alzol, Azk, Mendar).
	<i>zebek</i>	 1	» (Afon).
	<i>zeuok</i>	 1	» (Legazp).

Gañerako geienak *zuek*

46. *Argiña* ta *argiñe*, *ozpiña* ta *ozpiñe*, *ozmiñe*, *ñ*-rekin, oitzen diren tokietan. *Burdin* ordez *burni*. *Ozpiñ* ordez askok *bina-gria*, *minagria* betefin eta itsas-egin. *Ozmiñe* Askoitian zârak. Goiefin ere galtzen ari da *ozpiñe*.

47.		<i>U + e</i>	
	<i>Eskuetan</i>	 14	efitan (Geianak itsas-aldera).
	<i>eskubetan</i>	 3	» (Aizarnaz, Ufesiil, Segur).
	<i>eskûtan, eskuutan</i>	 16	» (An emenka).
	<i>eskutan</i>	 17	» (Napafaldera, eta Betefin batzuk).

48.		<i>Ai + a</i>	
	<i>Ibaia,-e</i>	 3	efitan (Beday, Lazk, Ores).
	<i>ibaya,-e</i>	 24	» (Tolos-ing eta Goyefin geien).
	<i>ibayä</i>	 1	» (Ufesiil).
	<i>ibađa</i>	 12	» (Betefin geienak).
	<i>ibaixa,-e</i>	 5	» (Mendar, Elos, Astigafib, Deb, itzi).
	<i>ibaidxa</i>	 1	» (Zumay).
	<i>ibäidxä</i>	 1	» (Azp).
	<i>ibeidxa</i>	 1	» (Zest).
	<i>ibeidxe</i>	 1	» (Azk).
	<i>ibeixa</i>	 3	» (Alzol, Mutrik, Itz).

Oar. Askok *ereka, eriyo, irido*, etc., ez *ibai*.

	<i>Ériak</i>	 1	efitan (Brinkol).
	<i>érayak,-ek</i>	 11	» (Érez, Tol, Anoet, Alkiz, Ay, Albiz, Donos, Leab, Oyar, Segu, Legazp).
	» <i>-yäk</i>	 1	» (Ufesiil).
	» <i>-đak</i>	 10	» (Afon, Aizarnaz, Ando, Lafaul, Hernan, Beiz, Bidau, Zarau, Orio, Usurbil).
	» <i>-dxak</i>	 1	» (Zest).
	» <i>-ixak</i>	 1	» (Itzi).

» *-iñak*. . . . 1 » (Zumay).

Oar. Askok *esteak*, beste askok *gibelarāyak*.

49.

Ai + n

Gaiñera. . . . 3 eřitan (Elosu, Mutrik, Lazkau).

gaiñea. . . . 3 » (Idiaz, Beday, Zumaya).

gañera. . . . 21 » (An emenka).

gañea. . . . 50 »

Gañeantzên. Orendain-en.

50.

Ei + a

Beia,-e. . . . 2 eřitan (Brinkol, ?

beya,-e. . . . 48 » (Goyeřin geien).

beđa,-e. . . . 19 » (Geien, Beter).

beđa. . . . 1 » (Uřestiř).

bedxa. . . . 1 » (Zumay).

beixa. . . . 8 » (Itzi, Deb, Mutrik, Astigafib, Elosu, Mendar, Alzol, Azp).

beidxa. . . . 1 » (Zeston).

beidxe. . . . 1 » (Azk).

Eio. . . . 1 » (Zumařag).

eyo. . . . 15 » (Goyeřin geienak).

iyo. . . . 7 » (Amezka, Lizar, Eldu, Leab. Ordiz, Beas, Albis).

io. . . . 13 » (Goyeřin geienak).

igo. . . . 19 » (Tolos-ing, Azp-ing. Irundik Pasairañokoan).

iđo. . . . 3 » (Tolos, Amasa, Pas, D. J.).

ixo. . . . 2 » (Elos, Alzol).

idxo. . . . 1 » (Azk).

ego. . . . 7 » (Matxi Eřez, Ay, Zarau, Usurb, Orio; Getarian *egotu*).

eo. . . . 3 » (Ezkiog, Lazkau, Lafaul).

51.

Oi + a

Idoia. . . . *Iñon ez. Idoia* ordez *istinga* ta *zingira* oitzen dire.

52.

Oi + n

Oin. . . . 14 eřitan (Geienak Betefin)

oiñ. . . . 21 » (Goieřin geienak).

oñ. . . . 4 » (Ondafib, Oria, Zumarag, Astigafib).

Oar. Efi askotan ez da ageri, ez baita berexten eřaz ere.

Oiñez. . . . 14 eřitan (Tokika).

oñez. . . . Gañerako efi guzietan.

(*Jaraituko da*).

Gipuzkoa'k erizkizundiari erantzun diona

II. ITZEN ERABIDEA

1. -Az, -laz, -zaz, -lazaz.

A) <i>Nizaz</i>	28	eritan	(Geienak Goierin).
<i>nerezaz, neezaz</i>	3	»	(Ordiz, Zegam, Aizarnaz).
<i>nitzaz</i>	13	»	(Beterin geienak).
<i>neretzat</i>	2	»	(Lañaul, Amezka).
<i>neretzako</i>	1	»	(Orex).
<i>nitzat</i>	1	»	Lizarza.

Oar.—Gazteak, batez ere, utzi dute eri askotan -zaz, eta *ne-rekin, neregatik*, esaten dute. Neregatik a(r)i di(r)e, nerekin a(r)i di(r)e, etc.

B) <i>onezaz</i>	25	eritan	(Goiefin usuenik) (1).
<i>auzaz</i>	1	»	(Zumay).
<i>oneaz</i>	1	»	(Alzol).
<i>onetzaz</i>	9	»	(Tolos, Zizurk, Hernan, Lasart, Orio, Usurb, Donos, Erezil, Bidani).
<i>onentzat</i>	2	»	(Amas, Urni).
Z) <i>orezaz</i>	19	»	(Naste) (2).
<i>oretzaz</i>	8	»	(And, Tolos, Lañaul, Hernan, Lasart, Bidan, Get? Donos).
<i>ortzaz</i>	5	»	(Adun, Zizur, Beiz, Orio, Urni?).
<i>oreaz</i>	1	»	(Alzol).
D) <i>arezaz</i>	8	»	(Its-leg, Aizarnaz, Astigañib, Idiaz, Ordiz, Segur, Ormaiz, Beday).
<i>aretzaz</i>	4	»	(Lañaul, Zest, Donos, Ondañib).
<i>artzaz</i>	13	»	(Geienak Beterin).
<i>arraz</i>	4	»	(Zegam, Mutil. Aya Matxin).

(1) Onetaz, Ondañibin.

(2) Ofetaz, Afonan, Urnietan.

<i>harzaz</i> . . .	1	eritan (Zumafag).
<i>artzaz</i> . . .	7	» (Afon, Itzi, Zumay, Ondafib, Amas, Urni, Alkiz).
<i>arentzaz</i> . . .	1	» (Lasarte).
<i>arentzat</i> . . .	3	» (Elosu, Elduay, Amez).

E) Galdera zaila da.

F) <i>Gizonaz</i> . . .	10	eritan (Afon, Azp, Zumay, Idiaz, Ataun, Ordiz, Leabu (zafak) Aleg, Zegam, Ormaiz).
<i>gizonazaz</i> . . .	7	» (Elosu, Aizarnaz, Ando, Urni, Alkiz, Ordiz, Leabu, (gazteak).
<i>gizonatzaz</i> . . .	2	» (Elduay, Donos).
<i>gizonantzaz</i> . . .	1	» (Bidani).

Albisturen *Jaungoikotzaz*; Hernanin *senartzaz*. Atze-izki au galduxe da.

2. *Gaztetxo*. Eri guzietan.

Gaxte . . . 2 eritan (Zumafag, Orex).

Gaztetxo Orexan *un tanto joven*; demasiado joven. Balinda da, bai beste eri askotan ere.

3. *Motx* . . . 20 eritan. Baño ez da ageri *motz*-en aldakuntze denik.

nabar . . . 2 » (Alkiz anoyet).

4. A) *Ontzar* = *bonazo*. 5 eritan (Elosu, Anoet, Lazk, Ordiz, Brinkol).

aunditzar . . . 8 » (Elosu, Anoet, Alkiz, Zumafag, Lazkan, Ordiz, Brinkol, Legaz (zafak).

etxetzar . . . 8 » (Elosu, Anoet, Zumaf, Lazk, Ordiz, Donost, Brinkol, Legaz).

Tzar = grande, Ondafibin: ori tzaña = ¡qué grande!

Onki Ufesiñan eta Legazpian. Guk ere esan oi dugu «*onkie da*». *Onkidxe* Azkoitian.

B) *Onkote* . . . 2 eritan (Astigafib, Elosu).

aundikote . . . 7 » (Ask, Mend, Astigafib, Deb, Zumai, Orio, Elosu, Brinkol).

zarkote . . . 9 » (Lengotsuetan).

sendokote . . . 13 »

mozkote . . . 24 »

lodikote . 9 efitan
gizakote . 4 »
gizonkote . . . . Legazpian.

Z) *Aundikote* ta *aunditzar* berdin berdinak ote dira?
Ez da ageri gipuzkoan berexkuntzarik. Zumafagan *aundi-*
kote aundiesteko esaten bide dute; *aunditzar* gaitzesteko.

D) Gipuzkoan ez.

5. *Estali* . 10 efitan (Naste) (Geiagotan ere esanen da
naski).

Bidali . Bedayon.
biali . . . Ondafibin.

6.

Gaur { *dandi(k)* . . . 7 efitan (Amas, Usurb, Pas D. J. El-
duay, Leab, Orex, Bidan).
tandi . . . . 2 » (Donos, Hernan).
-gandi . . . . 1 » (Amez).

Len { *-danik* . . . . 3 » (Ando, Amas? Bidan?)
-dandik . . . . 6 » (Orio, Usurb, Pas D. J. El-
duay, Hernan, Zizurk).

Noiztandik . . . . 7 » (Ando, Aya, Efent, Orex, Bi-
dan, Lasart, Zizurk).

ordúndik . . . . 2 » (Tolos, Aleg).

Beti { *-andi* . . . . 1 » (Orex).
-danetik . . . . 1 » (Elosu).

bartandik . 8 » (Ando, Amas, Zizurk, Usurb,
Elduay, Bidan, Lasart,
Amez).

bartgandik . 1 » (Bidan).

lendandik . 2 » (Anoet, Orex).

oraindandik . 1 » (Anoet).

etzidandik . 2 » (Anoet, Orex).

ikkitandi(k) . 1 » (Orex).

txikitandik . 9 » (Anoet, Zizurk, Ay, Orio, El-
duay, Idiaz, Zumafag, La-
sar, Amez, Elduay).

umetandik . 2 » (Ufestil, Matxin; Aurki geigo-
tan ere).

aurtandik . 1 » (Tolos).

aspalditandik . 1 » (Orio).

aspaldidanik . 1 » (Its-legor).

aldez aurretik = de antemano... Erenterin.

7. *Gaurgandi...* Amezketan.
8. Gipuzkoan inon ez.
9. A) *Gaurdaño* . . . 19 efitan (Beterin eta Goiefin).
gaurarte . . . 61 » (Bizkaialdera usuenik. *-Daño*
ta-arte, bietara efi askotan).
o(r)aindaño . . . 20 » (Goiefin geienak; Tolos-ing.
batzuk).
o(r)aiñarte . . . 57 » (*-Daño ta -arte*, bietara, efi
askotan).
lendaño . . . 8 » (Anoet, Amas, Ormaiz (záfak
iruetan); Zumay, Ataun,
Orend, Oyartz. Mutilo,
(Abalziz).
lenarte . . . 51 »
Geienak *lénarte*; *lenarteraño* Andoain-en; *lenaoarte*
Orion.
Egundaño . . . 35 efitan (Iamás) (1).
egunarte . . . 2 efitan? (Elosu, Astigafib).
betidaño . . . 0 » (2).
betiarte . . . 7 » (Anoet, Aya, Astigafib, Deb,
Zumaí, Pas D. J. mutilo).
- B) *O(r)aindik* . . . 36 efitan (Naste).
oandik . . . 1 » (Matxin).
oaindik . . . 3 » (Mutrik, Deb, Orex).
oaindio . . . 12 » (An emenka).
oindik . . . 6 » (Elosu, Legazp, Azk, Aya, Bi-
dani).
oandio . . . 1 » (Brinkol).
oindio . . . 6 » (Goiefin).
ooindi . . . 1 » (Albist).
ôndi . . . 2 » (Éfrezil, Beizam).
10. Gipuzkoan inon ez.
11. » » »
12. Tar *n* ta *l*-ren urena.
N-ren urena *d*. . . Efi guzietan bi ez bestetan ageri da *n*
urena *d*. Ayan eta Astigafibian *Iruntar*;
gañerako guzietan *Irundar*. Alare beš-
te itz batzuetan nâsten ditue oituga-
beak direlako edo.

(1) Egundo... 7 efitan (Afon, Zeston, Ufestil, Alzol, Aizarnaz, Orío, Usur).

(2) Beti *indeclinable* da efitik geienetan.

- N-ren ufena *t* . . . 6 efitan. Orietatik batzutan baita *d* ere. Ageri denez Gipuzkoan agizkoena *d* dugu *n* ufena: *ataundar*, *andoaindar*, *irundar* t. a.
- L-ren ufena *d* . . . Efi guzietantsu. 15 efitan ez da ageri *d*, baño aurki esanen da. *Tar* Bizkai aldera entzuten da *n* ta *l*-ren ufena; baño ala ere Azpeiti-Azkoiti inguruetan *erezildar* esaten dute; *ez éreziltar*: Usurbildar, Lاراauldar, Idiazabaldar eta, inguruetako efitan. Efi askotan, *-tar* edo *-dar* ordez *-ko*, *-go*.
13. *Lerdo* . . . 5 efitan (Alzol, Oyartz, Mutilo, Ataun, Lasar).
geldo . . . Elosun. Gipuzkoan geienean esaten dutela uste dut *geldoa* = *parado*, inútil. Beste itzik *-do*-dunik ez da ageri.
14. *Egunean* . . . 2 efitan (Zumafag, Orex).
eguneen . . . 29 » (Goiefin).
egunian . . . 36 » (Betefin; itxasald, Bizk-ald).
egunien . . . 3 » (Azp, Azk, Elosu) Azpeitian *eguniän*.
15. A) *Maietik*, *mayetik*, *madetik*, etc. 18 efitan (Betefin eta Napafalden).
maitik, *maiñik*, etc. . . . . 44 » (Bizk-ald, itxasald, usu-enik),
Maiean, *mayean*, *madean*, etc. . 19 » (Lengotsuetan).
maian, *maien*, *mayen*, etc. . . . 35 »
Maiekoa, *mayekoa*, etc. . . . . 11 » (Betefin eta Napafald).
maikoa, *maikue*, etc. . . . . 44 »
Maiera, *mayera*, etc. . . . . 18 »
maira, etc. . . . . 38 »
madá. . . . . 5 » (Amasa, Zizurk, Orio, Bidan, Orio)

Oar.—Ez da arau tinkorik: *maitik* esaten duen batzuk ere, *maira* esaten dute, ta aldez-beste: *maitik mayera*, t. a.

- B) *Jaiean*, *jaiên*, etc. . . . . 24 éritan.
Jaian... etc. . . . . 36 »
jaietik, etc. . . . . 12 »
jaitik, etc. . . . . 31 »
- Z) *Aiezko*, *ayezko*, etc. . . . 33 »
aizko . . . . . 8 »
16. A) *Gabetik*. . . . . 28 éritan.
gaueitik. . . . . 19 »
gautik . . . . . 8 » (Elosu, Tolos, And, Zumai, Atau, Zarau, Aleg, Amezk).
- gabean*, etc. . . . . 32 »
gauean, etc. . . . . 21 »
gaubean . . . . . 2 » (Zizurk, Lafaul).
gabekoa, etc. . . . . 31 »
gauekoa, etc. . . . . 22 »
gaukoa . . . . . 2 » (Ataun, Amezk).
gaubekoa . . . . . 2 » (Lafaul, Albis).
gabera . . . . . 30 »
gauera . . . . . 18 »
gaura . . . . . 2 » (Ataun, Aleg).
gaubera. . . . . 3 » (Anoet, Lafaul, Bidan).
gaberako . . . . . 36 »
gauerako . . . . . 20 »
gaurako . . . . . 1 »
gauberako. . . . . 2 » (Ataun, Lafaul, Bidan).
gaberarte . . . . . 18 »
gauerarte . . . . . 7 » (Anoet, Orio, Lazk, Zumafag, Leabu, Aleg, Brinkol).
- gaurarte* . . . . . 30 »
gauberarte. . . . . 1 » (Lafaul).
gabarte. . . . . 2 » (Amas, Ereñt).
- Gaberaiño*, Zumayan.
- B) *Toki lauan*. . . . . 6 éritan (Alzol, Mendar, Elosu, Astigafib, Mutrik, Deb).
laueñ. . . . . 2 » (Azk, uñestil) (*Lauan* uñest).
lauên. . . . . 2 » (Ordiz, Mufilo).
- Gañerako *erietan zelaiean*, *berdiñean*, ordekan, esaten, da. *Ordekan* (Zest, Añon; Aya. Zarautz, Orio, Usurb, Beas, Ataun, Lazk, Tolos).

17. A) *Amarena, amaena*. . . 13 efitan (An emenka).
amaana . . . . . 25 »
ameena . . . . . 1 » (Orio).
amena . . . . . 7 » (Astigafib, Mutrik,
Zumafag, Get, Zaratutz, Donost, Pasai).

- B) *Senararena, senara(r)ena*. . . 12 efitan (Tokika).
senaraana . . . . . 28 »
senarana . . . . . 26 »
senarena . . . . . 1 » (Orio).
senarena . . . . . 8 » (amena, Esaten, dutenetan).

18. A) *Amarentzat (r)*. . . 9 efitan.
amantzat . . . . . 17 »
amantzat . . . . . 28 »
amatzat. . . . . 1 » (Afon).
amentzat . . . . . 1 » (Astigafib).
ama(r)entzako . . . 3 » (Zest, Aizarnaz, Usurb).
amantzako. . . . . 18 »
amentzako. . . . . 1 » (Orio).
amantzako. . . . . 16 »
amatzako . . . . . 1 » (Itziar).
amentzako. . . . . 3 » (Zarau, Getar, Zumai).

- B) *Senararentzat (r)*. . . . . 10 efitan.
senarantzat . . . . . 17 »
senarantzat . . . . . 19 »
senarentzat . . . . . 1 » (Afon, Gizonentzat).
senarentzat . . . . . 5 »
senararentzako . . . . . 0 »
senarantzako . . . . . 10 »
senarantzako . . . . . 6 »
senarentzako . . . . . 2 » (Zarautz, Getaria).

Nizat eta *-ntzako*a bereizten bide dire Lañaul-en eta Brinkolan: — *nizat* = para; *ntzako*a = lo que es para...

19. *Irungo*. . . . . Efi guzietan.
Irundik . . . . . » »
emengo . . . . . » »
emendik . . . . . » »
emendio . . . . . (Orend).

20. *Madrilko* . . . . 51 efitan.
Madriltik . . . . 29 »
Madril̄ik . . . . 3 » (Irun, Ondafib, Azk).
Madriltxik . . . . 1 » (Mutrik).
Madrilgo . . . . 10 » (Goiefin eta azkoit).
Madrildik . . . . 28 »
21. *Usurbilko* . . . . 37 efitan.
Usurbiltik . . . . 19 » (-txik mutrikun).
Usurbilgo . . . . 10 » (Madrilgo esan dutenetan).
Usurbildik . . . . 27 »
22. *Eibarko* . . . . Zegaman ez beste efi guzietan. Eibargo (zeg).
Eibartik . . . . Efi guzietan. (Bizkai-aldera, Eiberko, Eibertik).
Lurdesko . . . . Efi guzietan.
Lurdestik . . . . » »
23. A) *Mendi batean* . . . . 3 efitan (Anoet, Alkiz, Orex).
mendi bat̄en . . . . 22 » (Goief, ta Napañald.
Geien).
mendi baten . . . . 10 » (Azp, Alzol, Elosu,
Astigafib, Deb, Lazk,
Ordiz, Its-ond, Brin-
kol, Zaldibi).
mendi batian . . . . (Gañerako efi guzietan (geie-
netan).
- B) *Egun batean* . . . . 7 efitan (Donost, Anoet, Alkiz,
Lizar, Orex, Bedayo).
egun bat̄en . . . . 22 » (Goiefi, Napañalde).
egun batian, batien . . . . 29 » (Betef, Itxasald).
egun baten . . . . 10 » (Azp, Azk, Alzol, Elosu,
Deb, Mutrik, Lazk, Zu-
mañag, Its-ond, Brin-
kol).
egun batez . . . . 2 » (Ando, Bedayo).
24. *Mendiruntz* . . . . 5 efitan (Astigafib, Mutrik, Deb, Zu-
mai, Gei).
mendirutz . . . . 1 » (Mutrik).
Gañerako efi guzietan *mendir*a ta *mendialdera*.
25. *Nerekin* . . . . Efi guzietan. Ne(r)ekin.
neukin . . . . (Elosun).
26. *Gizonakeri* . . . . 2 efitan (Irun, Ondafib).
gizonari . . . . 4 » (Pasai, Zumai, Deba, Efezil).
gizoneri . . . . 2 » (Alzol, Mendar).

- gizonairi* . . . 1 efitan (Ando).
gizonaidi . . . 4 » (Urni, Lasart, Hernan, Ando).
gizonai . . . 57 »
gizonei . . . 4 » (Beday, Zumafag, Elosu, Usurb)
27. *Galtzear* . . . 1 efitan (Anoet).
Gañerako efitan *iya galduban, galtzeko zorian, araxkuan, ez galdu bai galdu*.
28. *Datoren ilerako ileako* . . . Efi guzietan.
ilerako . . . (Donost? Anoet?).
29. *L+ka*
Eztulka . . . Efi guzietan k-rekin.
isilka, ixilka . . . » » »
30. A) *Ixiltzaka* . . . 1 efitan (Zumafag).
ixiltzake . . . 1 » »
ixiltzäkä . . . 1 » (Azk).
ixiltzeke . . . 1 » (Zumaf).
- B) *Aspertzaka* . . . 2 efitan (Zumaf, Matxin).
aspertzeke . . . 1 » (Azk).
- Z) *Oartzaka etc.* . . . 0 efitan.
- D) *Betetzaka* . . . 1 » (Zumafag).
betetzake . . . 2 » (Deba, Zumaf).
betetzeke . . . 3 » (Azk, Zumaf, Elosu).
Eltzaka . . . 6 » (Al-aya, Ezkio, Mutilo, Ataun, Idiaz, Ufestil).
eltzeke . . . 1 » (Deba).
31. *L+ki*
Oialki . . . Esaten duten efitan *k*-zekin.
Txalki . . . » » »
32. *Arainki* . . . 2 efitan (Astigafib, Elosu).
Oar. Bigunki ordez bigun edo biguin.
33. A) *Non* . . . 4 efitan (Irun, Ondafib, Pas D. P., Deb).
nun . . . Gañerako efi guzietan.
non . . . 5 efitan (Oyarz, Pas D. J., Mutrik, Aya, Lafaul).
- B) *Nundik* . . . Nun esaten duten efitetan.
nundik . . . Non » »
nondik . . . Non » »

34. *Noiz* . . . . Bi ez beste efi guzietan.
Nois . . . . Astigañibian.
Noix . . . . Zumayan.
35. *Nola* . . . . Lau ez besti eñietan.
zela . . . . (Alzol, Astigañib, Mutrik, Deb).
36. *Nolako* . . . . Iru ez beste eñietan.
zelako . . . . (Alzol, Mutrik, Deb).
37. *Zenbat* . . . . Lau ez beste eñietan.
zenbait . . . . (Mutilo, Zegam, Its-leg).
zemat . . . . (Amasa).
38. *Nor, nork* . . . . Geienak.
Nor orde z ein . . . . 6 eñitan (Astigañib, Mutrik, Zumai,
 Irun, Brinkol, Ores).
nortzuk . . . . 8 » (Orio, Ezkiog, Zaldib, Idiaz,
 Legazp, Segur, Zegam, Its-
 legor).
nortzuek . . . . 1 » (Alzol).
39. *Zer eta ze* . . . . Bietara geienak, Vocal-aufean ze;
 consonante-aufean zer.
zertzuk . . . . 4 eñitan (Deb, Elosu, Ormaiz (Zâfak)
 Zegam).

Tolôsar bati entzun nion. ¡Zertzuk esan nizkan! = ¡qué de cosas le dije!

40. *Zein* . . . . Geienak.
zein . . . . Bakar batzuk.
zeñ . . . . Ondañibin.
Zeintzuk . . . . 19 eñitan (Goyefin eienak).
zeintzuek . . . . 2 » (Elosu, Alzol).
zeintxuk . . . . 1 » (Amezka).
¿Zeintzuk gizon il dira? . . . . 0 eñitan.
¿Zeintzuk il die? . . . . 2 » (Zaldibi, Zegam).
 ¿Gañerako geienak *zein gizon il die?*
41. A) *Neu* . . . . 21 eñitan (Azp-ingur, Itxas-egian, Goiefin
 batzuk).
 B) *eu* . . . . » » (Azp-ingur, Itxas-egian, Goiefin
 batzuk).
 Z) *be(r)a* . . . . Efi guzietan.
Ne(r)oni . . . . Gañerako eñietan.
eori (geienak eofi) . . . . » »

- Nerau* . . . 2 efitan (Elosu, Zumařag).
nedoni . . . 1 » (Pas. D. J.)
neuni . . . 1 » (Irun) *geuni*, *zeuni*.
neunik . . . 1 » (Ondařib) *zeunik*, *geunik*.
- D) *Geu* . . . 19 » (Azp-ing. itxaseg, Goieřin ba-
tzuk).
- E) *Zeu* . . . 18 » (Lengoetan).
- F) *Zeuek*. . . 17 » (Lengoetan) Afonan *zebek*. (1)

Gaņerako erietan *ge(r)ok*, *ze(r)ok*, *zeori*, *zeoři* (dativo zeoři).

- G) *Eurak* . . . 4 efitan (Mendar, Astigařib, Mutrik,
Deb).
eurek. . . 1 » (Alzol).
erak . . . 5 » (Zumařag, Elosu; Its-leg, Se-
gur, Brinkol).
eak . . . 7 » (At-aya, Ezkiog, Mutilo, Idiaz,
Lazkau, Its-onđ, Ormaiz).
erek . . . 1 » (Legazp).
erok . . . 1 » »
beok . . . 1 » (Orend).
aiexek . . . 1 » (Anoet).
beudek . . . 2 » (Irun, Ondařib).
be(r)ak . . . Gaņerako erietan.
42. A) *Dute* . . . 10 efitan (Irundik Donostira; Orion Zā-
rak; Alkizan Gazteak; Tolo-
san baita *due* ere).
due . . . Eřirik geienetan.
doe . . . 2 efitan (At-aya, Ataun).
dōe . . . 1 » (Legazp).
deue . . . 2 » (Astigařib, Mutrik).
debe . . . 13 » (Bizkai aldera).
dee . . . 2 » (Aya, Eřezil).
- B) *Du*. . . Eřirik geienetan.
do . . . 20 efitan (Goyeřin).
deu . . . 6 » (Alzol, Mendar, Mutrik, Deb, As-
tigařib, Elosu).

(1) *Zeudek* (Irun, Ondařib).

- Z) *Duana* . . . 10 eritan (Anoet (zarak), Aron, Aizarn, Itzi, Zumai, Get, Zarau Efezil, Matxin, Zumañag).
duena . . . 9 » (Azk, elpsu, Donost, Pas, Eñent, Ondarib, Irun, Bedayo, Alkiz).
duəna . . . 1 » (Urestiñ).
deuana . . . 1 » (Astigañib).
debana . . . 3 » (Alzol, Mendar, Deb).
dōna . . . 10 » At-ay, Mutrik, Ezkio, Mutil, Idiaz, Lazk, Beizam, Legazp, Segur its-leg).
dona . . . 8 » (Zaldib, Ordiz, Beas, Ataun, Ormaiz, Brinkol, Segur, Its-ond).
duen . . . 21 » (Betefin eta Napañaldean geienak).
duna . . . 4 » (Anoet, Amas, Orend, Orex).
- D) *Duala* . . . — *na* esaten dutee erietan.
duela . . . — » » »
duəla . . . — » » »
deuala . . . — » » »
debala . . . — » » »
dōla . . . — » » »
dola . . . — » » »
duula . . . — » » »
dula . . . — » » »
43. *Nion* . . . 40 eritan (Goieñin eta Napañalden geienak).
niyon . . . 4 » (Aya, Oyartz, Matxin, Azk (kañikan)).
nidōn . . . 19 » (Betefin geien; Itxasalden batzuk),
nixon . . . 1 » (Itziar).
nidxon . . . 4 » (Azk baseñi, Azp, Zest, Zumai).
44. I *nazazu* . . . 33 eritan (Naste).
nezazu . . . 1 » (Bedayo).
naiazu . . . 1 » (Alzol).
naizu . . . 2 » (Mendar, Legazp).
nazu . . . 24 » (Naste).
nasu . . . 1 » (Astigañib).
45. *Daukat* . . . 30 » (Betefin geien).
daukāt . . . 1 » (Ufestiñ).
dakat . . . 7 » (Amez, Urni, Uñsurb, Pas, Oyartz, Eñent, Ondarib).
dauket . . . 26 » (Goieñin, Napañalden, Azp-ingur).

46. A) *Badaki* . . . 25 efitan (Itxasald geien) Orietan askok
bai *baaki* ere.
- baraki* . . . 1 » (Mutrik).
baaki . . . 58 »
- B) *Banekian* . . . 2 » (Alkiz, Getar).
banekien . . . 3 » (Donost, Anoet, Beday).
banekîn . . . 10 » (Beteñin eta goieñin).
banekîn . . . 22 » (Goieñin geienak).
banêkin . . . 9 » (Tolos-bas, At-ay, Ay, Usurb,
Leab, Albis, Bidan, Lasart
amezk).
- banâkin* . . . 1 » (Legazp).
banakiyen . . . 1 » (Ondañib).
banakîden . . . 1 » (Eñent).
banakîdan . . . 3 » (Añon, Aizarnaz, Zarau).
banekiyen . . . 1 » (Oyartz).
banekîden . . . 3 » (Urrest, Hernan, Irun).
banekixan . . . 5 » (Alzol, Mendar, Astigañib, Deb,
Itzi).
- banakixan* . . . 1 » (Mutrik).
banekixen . . . 1 » (Elosu).
banekidxan . . . 2 » (Zest zumai).
banekidxen . . . 2 » (Azk, Azp).
- Z) *Baleki* . . . 45 »
balêki . . . 18 » (Goieñin eta beteñin an emen).
balaki . . . 4 » (Legazp. oyarz, Ondañib, Urni).
- D) *Banaramate* . . . 8 efitan (Alkiz, Donos, Pas, Irun,
Deb, Zumañag, Brinkol,
Beday).
- banaamate* . . . 4 » (Oyarz, Eñent, Ondañib.
Tolos).
benamate . . . 2 » (Astigañib, Zumañag).
banaamae . . . 4 » (Azk, Aizarnaz. Zumai,
Zarau).
banaamee . . . 3 » (Añon, Lazk urni (Zañak).
banaame . . . 10 » (Urrest, Matxi, Zizurk, Ay,
Beiz, Mutil, Ezki, Segur,
Orm, Legaz).
- bâname* . . . 2 » (Zest, Its-legor).
banarame . . . 2 » (Itzi, Zegam).
baramate . . . 1 » (Ataun).
banamea . . . 3 » (Zaldib, Amezka, Lazk).

<i>baneame</i> . . .	1	efitan (Beas).
<i>banamare</i> . . .	1	» (Ormaiz).
<i>banaramakiċe</i> . . .	1	» (Urn).
<i>banaamakidē</i> . . .	7	» (Laraul, Amas, Hernan, Lasar, Orio, Usurb, Bidan).
<i>banamakidxe</i> . . .	1	» (Azp).
<i>kanamakite</i> . . .	1	» (Anoet).
<i>banāmakie</i> . . .	3	» (Leab, Elduay, Lizar).
<i>banamakie</i> . . .	10	» (Tolos, Ando, Erez, Albiz, Ordiz, Orend, Orex, Its-ond, Aleg, Abalziz).
<i>banaramakite</i> . . .	1	» (Tolos).
<i>banamaikie</i> . . .	1	» (Adun).
<i>baamakie</i> . . .	1	» (Getar).
<i>banaramarde</i> . . .	1	» (Elosu).
<i>banamarde</i> . . .	1	» (Elosu).
<i>banarue</i> . . .	2	» (Alzol, Elos).
47. A)		<i>Ez+d</i>
<i>Eztaki</i> . . .		Efi guzietan.
B)		<i>Ez+b</i>
<i>Ezbaleki</i> . . .	2	efitan (Deb. Zarau).
<i>ezpaleki</i> . . .		Gañerako efi guzietan, Ezpalēki, Ezpalaki).
Bietara . . .	5	efitan (Tolos, Ando, Zest, Afon, Zaldib).
Z)		<i>Ez+g</i>
<i>Ezkea</i> etc. . .	22	efitan (An emenka) Askok gañera <i>g</i> -rekin.
<i>Ezgea</i> etc. . .		Gañerako efi guzietan <i>g</i> -rekin.
D)		<i>Ez+l</i>
<i>Ezluke, ezleuke, ezloke</i> etc. . .	25	efitan (Naste).
<i>eluke</i> etc. . .		Gañerako efi etan.
E)		<i>Ez+n</i>
<i>Eznago, eznô, etc.</i> . . .	43	efitan.
<i>enago, enô, etc.</i> . . .	28	» (Askok, Bietara).
F)		<i>Ez+z</i>
<i>Etzan</i> il. . .		Efi guzietan.
<i>etzen</i> » . . .	3	efitan (Oyartz, Ondarib, Irun).

G) Ez+d (Bizkaieraz)

- Ez-dakik . . . 1 efitan (Elosu).
48. B) *Nuan* . . . 8 efitan (Zest, Mutri, Itzi, Zumai, Zarau, Erezil, Aizarnaz, Orio).
nuen . . . 9 » (Azk, Donos, Pas, Efent, Ondañib, Irun, Tolos, Elos, Matxin).
nuun . . . 25 » (Beterin, Goiefin, Napaalden)
nun . . . 1 » (Anoet).
noon . . . 16 » (Goiefin).
noon . . . 1 » (Beiz).
nuän . . . 2 » (Azp. ufest).
neban . . . 3 » (Alzol, Mendar, Deb).
49. *Zait* . . . 11 efitan (Anoet, Amas, Alkiz, Donos, Pas, Irun, Lizar, Ores, Lasar, Hernan, Bedayo).
zat . . . 53 » (Geienak).
zät . . . 2 » (Beiz, Urestil).
zet . . . 2 » (Azp. elosu).
jat . . . 2 » (Alzol, Mendar).
50. (Bizkairako).
51. Ekartzen *badio* . . . 32 efitan (Goief-Napaald-geienak).
badiyo . . . 1 » (Oyarz).
badido . . . 11 » (And, Amas, Urni, Zizurk, Adun, Lafaul, Zarau, Pas, D. J. efent, Bidan, Beizam).
baio . . . 5 » (Amezka, Eldu, Efez, Alzol, Mutrik).
bado . . . 7 » (Urni, Orio, Lasar, Hernan, Ufest, Aizarnaz, Afon).
badixo . . . 2 » (Itzi, Azk).
baixo . . . 1 » (Elosu).
badidxo . . . 3 » (Zezi, Azp, Zumai).
52. *Gaur ikusiko de(g)u alkar* . . . 18 efitan.
gaur ikusiko ge(r)a . . . 6 » (Astigañib, Donos, Pas, D.J.Hernan, Elosu, Brinkol).

ikusiko ge(r)a ta *ikusiko de(g)u* (bietara) 3 efitan (Anoet alkiz, Beday)

Oar. *Alkar ikusiko degu* esaten duten askok; esaten dute *ikusiko gera* ere.

53. A) *Egin dut.* . . . . 4 efitan (Oyartz, Efént, Ondafib, Irun).
def. . . . . Gañerako efitan.
- B) *Egin dedala, deala* 38 efitan.
detala. . . . . 14 » (Azp-ing eta itxaseg. geien).
detela. . . . . 8 » (Urni, Astigafib, Murrik, Gef, Pas D. J., Tolos, Eféz, Ordiz).
dutela. . . . . 4 » (Oyartz, Efént, Ondafib, Irun).
54. *Edan izan banu.* . . . . 44 efitan.
edan banu bano, etc. 26 » (Naste, Oetan, Batzuk, erabiltzen dute *izan*, bakanago bederik).

Oar. Azpeitian eta Urestilan ez ezik, Beizaman ere ageri da *izān*, eta Ezezilēn *izen*. (Ikus bedi I-15).

55. *Eman, ematen.* . . . . Efi guzietan.
56. *Iltzale.* . . . . 27 efitan (Goief, Napafald, Itxaseg geienak).
Iltzaile . . . . 40 »
iltzeile . . . . 1 » (Azk).
57. A) *Iltzen.* . . . . Iru ez beste efi guzietan.
iltzen. . . . . (Azk).
ilfen . . . . (Alzol, Elosu).
- B) *Eskaiñi* . . . . 6 efitan (At-aya, Amas, Anoet, Zizurk, Hernan, Lasar).
eskañi . . . . 10 » (Goiefi ald. geien).
eskeñi . . . . 16 » (An-emenka) *Eskeini* Bedayon?
eskeñi . . . . 19 » (Goief, Napafal, Itxasald).
eskiñi . . . . 19 » (Goiefin, Azp-ingur).
ixkiñi. . . . . 1 » (Beizam).
- Eskaintzen.* *Eskaiñi* ta *eskañi* esaten duten efitan,
eskeintzen. *Eskeñi* ta *eskeñi* » » »
eskintzen. *Eskiñi* » » »
ixkintzen. *Ixkiñi* » » »

Oar. Ala ere Alkizan *eskañi* ta eskeintzen; Itsasolegof-en, *eskiñi* ta *eskeintzen*.

58. A) *Daguan* bat . . . 1 efitan (Urestiñ).
dauan » . . . 3 » (Alzol, Lasar, Hernan).
dauen » . . . 1 » (Elosu).
daôn » . . . 3 » (Urni, Erez, Zizurk).
(ilda)ron » . . . 1 » (Mutrik).
tagon, daon . . . Gañerako efitan.
- B) *Daguala* . . . 2 efitan (Alzol, Deb).
daguela . . . 1 » (Azk).
dauala . . . 1 » (Lasar).
dôla . . . 4 » (Urni, Erez, Zizurk, Afon).
daula . . . 1 » (Astigañib).
dagola, daola . . . Gañerako efitan.
59. *Edaten det* (bakañik) 6 efitan (Anoet, Alkiz: Astigañib, Donos, Lazk Brink).
eraten det . . . 4 » (Deb, Zumai, Elosu, Zegam).
eaten det . . . 7 » (Geb, Zaldib, Mutil, Beas, Ataun, Aleg. ormaiz).
erateut . . . 3 » (Oyarz, Erent, Ondañib).
edateut . . . 1 » (Irun).
erateg . . . 1 » (Azp).
eatet . . . 1 » (Mutrik).
eateet . . . Gañerako efi guzietan.

Oar. Efi askotan bi edo iru aldetara esaten dute: *eaten det*, *eateet*, *eatet*.

60. A) *Surtara, surtera, surtaa, surtea* . . . 17 ez beste efi guzietan f-rekin.
Sutara, sutera, etc. . . . 17 efitan (Goiefin 9; Betefin 3; besteak an emen).
- B) *Mezara, Meza(r)a* . . . 5 efitan (Irun, Ondañib, Zaldib, Orez, Ataun).
Mezata(r)a, Mezeta(r)a . . . Gañerako efi guzietan.

Oar. Napafoan erderaz esaten dute «las mecetas» «las fiestas» esate ordez. Ez ote dator *Mezeta* ofetatik? Lenago bai baitzieren bada ezkongaien Meza ta ezkonduena ta ilena, ta pestetan zen gauzik aundiena Meza baitzen; ezkongaien eta ezkonduen dantza baño aundigoa. Ofetatik ez dut uste oso oker asmatua dagonik «mecetas» ori mezetatik letorkenekoa.

61. *Edonora, eonoa* . . . Mutrikun.
noranai, noanai . . . Gañerako efitan.

62. A) Egon bear det. . . . Efi guzietan (Ber det, Beet etc.)
 B) » » naiz . . . 3 efitan (Astigafib, Tolos (zâ-
     fak), Santa Lutzî).
     » nai det . . . Efi guzietan.
     » » naiz . . . Santa Lutzin (Ormaizt ta Zuma-
     fag. bitartean).
63. *Auek* . . . . 9 efitan (Azp-ingur, Itxasald).
abek . . . . 9 » » »
obek . . . . 2 » (Pasaietan).
onek . . . . 5 » (Alzol, Mendar, Êlos, Astigafib,
     Mutrik).
oek . . . . 5 » (Tolos, Ezki, Zumařag, Brinkol,
     Its-leg).
ók . . . . 25 » (Goierî, Napařald).
ok . . . . 6 » (Tolos, Alkiz, Irun, Lazk, Zuma-
     řag, Orex).
oik . . . . 9 » (Beterin),
64. *Oiek* . . . . 2 » (Donos, Beday).
oyek . . . . 11 » (Itxasald. geien).
oĉek . . . . 10 » » »
odxek . . . . 2 » (Zest, Azp).
oidxek . . . . 2 » (Azk, Zumai).
oixek . . . . 1 » (Deb).
ořek . . . . 5 » (Mendaro, Alzol, Elosu, Astigafib,
     Mutrik).
orĭk . . . . 13 » (Goierin, Geienak).
orik . . . . 6 » (Ezkio, Zaldibi, Zumařag, Bidan,
     Brinkol, Itsond).
oik . . . . 1 » (Orend).
oik . . . . 12 » (Goyefin geienak).
oek . . . . 1 » (Aya).
65. *Aiek* . . . . 4 » (Anoet, Azk(bařef), Donos, Beday)
ayek . . . . 10 » (Itxasald. geien).
aĉek . . . . 13 » (Itxasald. geien; Batzuk Beterin).
adxek . . . . 3 » (Zest, Azp. zumai).
aidxek . . . . 1 » (Azk).
aixek . . . . 1 » (Deb).
arek . . . . 6 » (Alzol, Mendar, Elosu, Eřezil
     (gazl.) Astigafib, Mutrik).
aeĉk . . . . 1 » (Aya, Zumař ezkiog).
aik . . . . 24 » (Goier, Napařald. geien).

- ák* . . . . . 7 efitan (Zaldib, Mutilo, Beas, Idiaz, Its-
ond, Zegam, Ormaiz).
- ak* . . . . . 1 » (Añauñ).
67. *Eginkizun* . . . . . 31 efitan (Náste).
einkizun . . . . . 27 » »
egingizun . . . . . 3 » (Bidan, Beizam? Urni?).
68. *Badaukat, ba(d)aukat* . . . . . 23 efitan (Betefin eta Itsasald,
Geien).
baraukat . . . . . 1 » (Mutrik).
badakat . . . . . 3 » (Pas, Oyartz, Efént).
bâkat . . . . . 1 » (Amas, Gazteak).
baukat . . . . . 1 » (Astigafib).
baaukät . . . . . 1 » (Urñestil).
badauket, ba(d)auket . . . . . 11 » (Azp. ing, Tolos-ing,
Goiefin).
bauket . . . . . 12 » (Goiefin geien).
badet, ba(d)et (bakañik) . . . . . 6 » (Alzol, Urni, Orio,
Usurb, Beday,
Amez).
baret . . . . . 1 » (Mutrik).
badut . . . . . 4 » (Oñdafib, Irun,
Efént, Oyartz).
69. *Bazeukan* . . . . . 14 » (Betefin geien).
bazekan . . . . . 2 » (Urni, Pas D. J.)
baeukan . . . . . 1 » (Astigafib).
bazeuken . . . . . 18 » (Goiefin geien).
bazuen . . . . . 2 » (Efént, Irun).
bazun . . . . . 1 » (Oyartz).
Bazebilen . . . . . 30 »
bazabilen . . . . . 5 » (Amas, Oyartz,
Efént, Oñdafib,
Irun).

III. ITZ BATEUEN ERABILKERA

1. *Euskara* . . . . . 2 efitan (Oñdafib, Irun).
eskuera . . . . . 4 » (Azk, Matxin? Brinkol,
Segur?).
euzkera . . . . . 1 » (Pasai D. P.)
euskera, (ea, ia) . . . . . Beste efi guzietan.

2. *Euskeleri* . . . . 7 efitan (Alzol, Elosu, Matxin, Itzi, Elduay-lazk, Bid).
Euzkaleri . . . . 1 » (Anoet).
Euskaleri . . . . Gañerakoetan.
3. *Adiskide* . . . . 4 efitan (Tolos, Beday, Ataun, Zumafag).

Beste gañerakoak *d* gabe ta *s* ta *x* rekin, inork ez *z*-rekin. Askok *aiskide* ordez *aixkire*.

4. *Saspi* . . . . 2 efitan (Astigafib, Donost: ez dute *z* ongi ebakitzen).
Zazpi . . . . Gañerako guzietan.
5. *Guzti* . . . . 33 efitan (Bizk-ald, Itxasald, Goierin bakar batzuk).
gusti . . . . 1 » (Astigafib).
guzi . . . . 32 » (Batzutan naste *guzti* ta *guzi*).
 Askok esaten due *dana*, *dena*; Zumaian *diana*, *todo* esateko.
6. *Gaste* . . . . 2 efitan (Astigafib, Donost).
gazte . . . . *Z* ongi ebakitzen den efitetan.
7. *Euastena* . . . . (Astigafib).
euaztena . . . . (Mutrik; oker ebakitzen da *z*).
 Gipuzkoan asteazkena, asteaizkena, etc.
8. *Aberatz* . . . . 13 efitan (*z* oker mingatzen da).
aberats . . . . Gañerako efitetan.
9. *Bizarzu* . . . . 1 efitan (Azk).
bizartzu . . . . 12 » (Tolos, Amez, Urni, Mutrik, Deb, Zumai, Eñent, Irun, Ondafib, Lizarz, Ordiz, Its-ondo).
bizartsu . . . . 38 »
bizardun . . . . 3 » (Donos, Lasart, Azp.) Aurki geiagotan ere.

Oar. Ez dut uste oso oso efi-itza (palabra popular) denik bizartsu, edo ez du beintzat oso oitua izan bear. Beste gañerako itzetañ efiak *-zu*, *-izu* esaten du: zofizu, zoldazu, makartzu, zarpazu; ta Toponimiak zerbait balio badu, or dauzkagu mileka arbizu, arbazu, aruatzu, Afatzu (Afazua).

10. *Ezne* . . . . 6 efitan (Azp. azk. orio, Leab. uñest. zegam).
Esne . . . . Gañerako efitetan.
11. *Eguen* . . . . 1 efitan (Alzol).
euen . . . . 2 » (Astigafib, Mutrik).
ostegun, *osteun*. Gañerakoetan.

12. Garagafilāren 7-n . . . Efi guzietan (Garagafilān, -lēn, Juniōn, etc.)
 Garagafilāko 7-n . . . Iñon ez.
13. Gipuzkoan 0.
14. *Eskarik asko* . . . 19 eritan (An emenka).
eskerik asko (ta esker mila) . . . Gañerakoetan.
 Askok bi aldetara *eskerik* eta *eskarik*.
15. *Donostia*, ya, *ḁa* . . . 20 eritan (Itxasald, Beteḁin geien).
Donostie . . . 3 » (Legazp, Ataun, Elduay).
Donosti . . . Gañerako erietan.
Donostiako . . . 5 eritan (Astig, Mutr, Deb, Donos, Azp (-dxako)).
Donostiko . . . Gañerako efi guzietan.
Donostiko . . . 3 eritan (Ataun, Zaldib, Elosu).
Donostiara . . . Iñon ez.
Donostiḁā . . . 2 eritan (Uḁfest, Aizarnaz).
Donostira . . . Gañerakoetan.
16. *Geiago* . . . 4 eritan (Amas, Lazk, Zumafag, Brink).
geyago . . . 5 » (Getar, Oyar, Irun, Ondafib, Bidan).
gedago . . . 1 » (Pas. D. J.)
geyao . . . 7 » (Ay, Mutil, Albis, Eḁez, Matxin, Uḁfest, Segur).
gedao . . . 2 » (Ando, Aḁon).
geiao . . . 12 » (Goieḁin geien).
geixao . . . 5 » (Alzol, Deb, Itzi).
geidxo . . . 3 » (Azk, Azp, Zumai).
geidxo . . . 1 » (Zest).
geixo . . . 3 » (Astigafib, Mutrik, Elosu).
geigo . . . 7 » (Tolos-basetx, Alkiz, Lizar, Ores, Beday, Abalz, Zizurk).
geio . . . 1 » (Beas).
geiḁo . . . 2 » (Orio, Eḁent).
geyo . . . 4 » (Anoet, Ordiz, Amezka, Aleg).
geyō . . . 1 » (Beiz).
gedo . . . 11 » (Beteḁin).
17. *Zaindu* . . . 13 » (Beteḁin, Goieḁ, Napafald, -naste).
zainḁu . . . 1 » (Mutrik).
saindu . . . 1 » (Astigafib Baita Zaiḁtu ere).
zāndu . . . 1 » (Lazk).
zainḁu . . . 2 » (Alzol, Elos).
zaitu . . . 8 » (Itxasald geien).

- zaiñu* . . . 18 efitan (Naste).
zaiñu . . . 2 » (Oyartz, Zizurk).
18. *Agindu* . . . 29 » (Azp-ingur, Itxasald geien).
aindu . . . Gañerako efitan.
abindu . . . Iñion ez.
19. *Leize* . . . 26 efitan.
leiza . . . 6 » (Efent, Oyar, Zumai, And, Lasar).
leitza . . . 2 » (Urni, Hernan).
lize . . . 2 » (Amezka, Abalziz).
leizulo . . . 2 » (Urni, Amasa).
leze . . . 2 » (Zumañag, Elosu (Lezie).
20. Argitaratu, Argiferatu, Argitera atera, etc.
Argitaldu. Iñoz ez.
21. *Bizitz bat* . . . 14 efitan (Napañald, Geien, Tolos, Ing).
eriotz » . . . 18 »
gauz » . . . 18 »
eregin » . . . 17 »
neskatx » . . . 12 »

Efi batzutan *bizi* bat.

Oek dire —a edo —e gabe esaten duten efiak: Tolos, Amas, Zumai, Getar, Oyartz, Zarauz, Pasai, Anoet, Donost, Ando, Lizar, Elduy, Ores, Ordiz, Zizurk, Amezka, Its-ond, Leabu, Adun, Lañaul, Bedayo.

Gañerako efitan — a edo — e — rekin.

22. *Eñenderi* . . . 1 efitan (Ataun).
Eñenteri . . . Eñirik geienetan.
Eñenteria, xa, ña . (Bizk-ald, itxasald, betefin batz).
23. *Bilbao* . . . Eñirik geienetan.
Bilbau . . . 3 efitan (Abalzis, Ondarñib, Alkiz).
Bilbô . . . 2 » (Mutilo, Zarau).
Bilbo . . . 8 » (Zumai, Itz, Deb, Mutrik, Astigafi, Zumañag, Elosu, Azp).
24. Iñebetean izenak. Aldakuntzek bakafik ipiñiko ditut.
Junio Bagñila . . . (Itziar).
ereierua . . . (Oyartz).
joñaila . . . (Astigañib).
San Juan-ila . . . 5 efitan (Ondarñib, Usurb, Ezkiog, Brinkol, Legaz).
- Julio Garagarñile* . . . 2 (Elosu, Astigañib).
Santñanako ile . . . (Afon).

Septiembre Burubiā (Oyartz); buruīa (Irun).
Ustariā (Astigafib).

Noviembre Semendixe 4 efitan (Elos, Alzol, Deb, Itzi).

Diciembre Gaboniā (Ataun).

25. *Goxari*. . . Iñon ez.

26. *goxaldu* = almorzar. Iñon ez.

goxaldu = almorzar ligeramente. Donostin.

29. *Grabiel*. . . 56 efitan. Gabriel ere esaten dute.

30. *Ardantegi*. . . 1 » (Brinkol).

ardande(gi). . . 17 » (An emenka).

ardondegi. . . (Its-Leg).

ardaundi. . . (Mutri).

Geienak *ardotegi* ta *ardangela*

Muntegi. . . 7 efitan (Ataun, Amezka, Mutil, Erez, Las,
Azka, Azp).

montegi. . . 1 » (Zest).

muntegi. . . 15 » (Geien-Goiefi ald).

mute(gi). . . 9 » (An emenka).

muñe(gi). . . 14 » (Goyefi ald: geien).

mintegi. . . 8 » (Tolos, Alkiz, Aya, Mutri, Deb, Pas
D. J., Zeg, Bed).

miñei. . . 1 » (Alzol).

31. *Isiltasun*. . . Guziek t-rekin.

32. *biguntasun*. . . » »

zuzentasun. . . » »

33. 0.

34. *Bide zabala* Efi guzietan.

Bide-zoñra. . . 2 efitan (Alkiz, Elosu).

bidezain. . . 3 » (Lazka, Elosu; *biresain* Astigafib).

bidezai. . . 1 » (Bedayo).

35. *Ilkor*. . . 12 » (An emenka).

Iz au ez da oso efitafa. Ilgor iñon ez dute erantzun.

36. *Napañoatik*. . . 2 efitan (Efez, Brinkol).

Napañuetik. . . 1 » (Elosu).

Napañuatik. . . 6 » (Tolos, Lasar, Lañaul, Deb, Itzi,
Ufestiñ).

Napañotik. . . 11 » (Goiefin geien).

- Napařotik* . . . 23 eřitan (Goi-ald geien),
Napařutik . . . 17 » (Itxas-ald; Betef).
Nafařotik . . . 1 » (Legazp, baita p-rekin).
Nafařotik . . . 2 » (Pas, Adun).
Nafařutik . . . 1 » (Ondařib).
Napařoara . . . 2 » (Ando, Tolos)-
Napařuara . . . 3 » (Tolos, Lařaul, Itzi).
Napařuera . . . 1 » (Elosu).
Napařora . . . 27 »
Napařura . . . 14 »
Napařora . . . 6 »
Nafařuara . . . 1 » (Adun).
Nafařura . . . 1 » (Ondařib).
Nafařora . . . 1 » (Pas).
37. *Nafar bat* . . . 4 » (Pas, Ondařib, Adun, Segur).
nafar » . . . Gaņerako efi guzietan.
39. *Barixaku* . . . 4 eřitan (Mutr, Astigařib, Mendar, Alz).
zapatu . . . 33 » (Goieřin eta Bizk-ald erdizka).
domeka . . . 14 » (Bizk-ald geien).
- 40, 41, 42. 0.
43. *Agur egin* = saldar. 11 eřitan (An emenkā: zāfen artean
 geien).
agurfu . . . . . 1 » (Irun, zāřak).
salbe e(g)in . . . . . 3 » (Ařon, Aizarnaz, Beiza).
diosala egin . . . . . Geienak (Diosola, diasola batzuk).
sařu(d)atu . . . . . Ez gūtxik.
44. *Despe(d)itu* . . . . . Geienak.
45. *Gogoratu* = acordarse, ez gogaldu.
46. *Kurutze* . . . . . 17 eřitan (Bizk-ald, ta goieřin).
Gurutze . . . . . Besleak oro.
47. *Griņa, ta ez girņa*.
48. *Kelemente* . . . 18 eřitan.
49. *Gure alde* . . . 1 » (Ataun).
gure alde . . . . . Gaņerakoetan.
50. *Jauna, ta ez Jaunoi*.
51. *Edatera, eratera, eatea, etc.* Efi guzietan.
52. *Zaitez* . . . . . 31 eřitan.
zitez . . . . . 1 » (Ondařib).

- zaitz* . . . . . 2 efitan (Mutilo, Idiaz).
zaiz . . . . . 5 » (Legaz, Ormaiz, Brinkol, Its-leg,
 Ordiz).
zaitte . . . . . 19 »
zatxe . . . . . 1 » (Mutrik),
zaiñea . . . . . 1 » (Orex).
zaiñia . . . . . 2 » (Berm, Urni).
zañea . . . . . 1 » (Usurb).
55. *Aprika* . . . . . 28 efitan (Baita Afrika ere berorietan).
54. *eseri* . . . . . 22 » (Goiefi ald geien).
exeri . . . . . 22 » (Betefi, itxasald).
ixeri . . . . . 2 » (Irun, Ondañib).
ixiri . . . . . 2 » (Donos, Pasai).
jañi . . . . . 19 » (Bizk-ald ta Goiefian).
55. *Deus ezta* . . . . . 2 » (Erent, Irun).
ezta ezer, eze(r) ezta. Gañerakoetan.
56. *Lege* . . . . . Eñi guzietan.
57. *aññaiññ* . . . . . 7 efitan (Bizk-ald).
aññiññ . . . . . 4 » (Azk, Alzol, Mendar, Añon).
aitona . . . . . 8 » (Ando, Alkiz, Get, Zarau, Orio, Do-
 nos, Pas, Beas).
aññona . . . . . 28 »
aññxona . . . . . 1 » (Mutrik).
aññona . . . . . 2 » (Amezka, Segur).
aita jauna, aiñe jaune, etc. 25 efitan (Lasari, Hern, Zizurk,
 Laraul, Tolos *padrino*).
58. *Jaiki* . . . . . 32 efitan (Azp-ingur, itxas-eg. goiefin bakar
 batz).
jeiki . . . . . 16 » (Levantarse de la cama; Pas, Oyar,
 Eñent, Lañaul).
jeki . . . . . 9 » (Abalz, Zaldib, Leab, Albis, Bidan,
 Eñez, Hern, Adun, Tolos).
jeki . . . . . 9 » (Napañ aldera).
59. *Naikoa gizona, sagañã, etc.* 4 efitan (Ando, Irun, Añon,
 Amezka).
Gizona etc. naikoa . . . . . 3 » (Ando, Itzi, Elduay).
Sagañã naikoa . . . . . 1 » (Leab).
gizonak naikoa . . . . . 1 » (Lasar).
naiko sagañãk, gizonak . . . . . 5 » (Eñez, Lasar, Hern,
 Zizurk, Adun).
gazañãk aski . . . . . 1 » (Pas D. J.).

- aski gaztañak* . . . . . 1 efitan (Pas D. I.)
gizon asko . . . . . 1 » (Astigañib).
gizon pranko . . . . . 1 » (Oyartz).
naikoa (ua, ue) *gizon* . . . . . 11 » (Bizk-ald, geien).
naiko gizona . . . . . 12 » (An emenka).
naiko gizon . . . . . 20 » (Tolos-ing, itxas-eg, goierin).
gizonik asko . . . . . 2 » (Zumafag, Ores).
60. *Goibel* = triste (zeruaz geienak). 35 efitan.
goibeltz . . . . . 2 » (Mutr, Legaz).
belun, belundu (egualdiáz) . . . . . 2 » (Mutilo, Leg).
berun, berundu (koloreaz) . . . . . 1 » (Idiaz).
betulun . . . . . 1 » (Beday).
betilun . . . . . 3 » (Brinkol, Al-bis, Elos).
ilun . . . . . 35 »
motz . . . . . 2 » (Zega, Aleg).
biotzil . . . . . 1 » (Elosu).
motel . . . . . 1 » (Elosu).
triste . . . . . Eri guzietan.
62. *Otoi egin* = rogar. . . . (Oyartz).
otoitz egin = rezar . . . (Irun).
añen . . . . . (Oyartz).
erregutu . . . . . Eri guzietan.
63. A) *Tximeleta* . . . . . 8 efitan (Zumafag, Beiz, Efez, Zest, Azk, Aya, Orio, Aizarn).
txinbeleta . . . . . 2 » (Azp. ufestil).
tximilita . . . . . 6 » (Itzi, Zumai, Get, Orio, Añon, Aizarnaz).
txipelete . . . . . 3 » (Lazk, Matxin, Orm).
txipilita . . . . . 1 » (Beas).
txipilote . . . . . 3 » (Mutil, Zegam, Segur).
txipirete . . . . . 1 » (Beday).
txipirita . . . . . 1 » (Zaldib).
txiripita . . . . . 1 » (Ordiz).
txibilita . . . . . 1 » (Zaldib).
txirimika . . . . . 1 » (Lafaul).
txirimista . . . . . 1 » (Zarau).
txipilitona . . . . . 1 » (Ando).
txiripitona . . . . . 1 » »
pitxeleta . . . . . 4 » (Ezki, Its-leg, Orm, Legaz).
pitxileta . . . . . 2 » (Idiaz, Elosu).

<i>pitxolota</i>	. . .	2	efitan (Brinkol, Legaz).
<i>poxpolin</i>	. . .	1	» (Segur).
<i>pinpilinpausa</i>	. . .	1	» (Ondarrib).
<i>pinpilinpoxa</i>	. . .	1	» (Irun).
<i>Mintxeñrika</i>	. . .	1	» (Ataun).
<i>mitxeñrika</i>	. . .	5	» (Tolos, Ab-aya, Leab, Zizurk, Adun).
<i>mitxiñrika</i>	. . .	6	» (Amas, Alkiz, Ores, Orend, Albis, Aleg).
<i>mixerlike</i>	. . .	1	» (Amezk).
<i>mixeñrike</i>	. . .	4	» (Eldu, Amez, Abalz, Its-ond).
<i>mixiñrike</i>	. . .	1	» (Lizar).
<i>txakeña</i>	. . .	1	» (Oyartz).
<i>abekata</i>	. . .	1	» (At-ay).
<i>kalaputxi</i>	. . .	2	» (Astig, Mutrik).
<i>ingama</i>	. . .	1	» (Urni).
<i>ingoma</i>	. . .	2	» (Urni, Lezo).
<i>inguma</i>	. . .	1	» (Usurb).
<i>elgunaa</i>	. . .	1	» (Lasar).

Zeruko aingeru its-leg, Jainkoaren mandatari ere bai non-baitu.

B) *Armearma*. . . 10 eritan (Mutrik, Ordiz, Beas, Matxin, Legaz, Orm, Brinkol, Segu, Zeg, Its-leg).

armiarma. . . 41 »

ermiarma. . . 8 » (Zest, Itzi, Zumai, Zarau, Orio, Usurb, Afon, Aizarnaz).

armarma. . . 7 » (Azp. Urni, At-aya, Ezki, Idiaz, Aleg, Its ond).

armarme. . . 5 » (Azk, Atau, Lazk).

marma (ia). . . 2 » (Mutrik, Astigarrib).

mâsma. . . 2 » (Alzol, Mendar).

Z) *Sa(g)uxatar*. . . 2 » (Azp. matxin).

saguxator. . . 1 » (Ufestiñ).

txorixar. . . 1 » (At-aya).

xabandera. . . 1 » (Mutrik).

saguzar, xaguxar, etc. . . Gañerako erietan.

D) *Zakal*. . . 2 eritan (Zumai, Zarau).

zakel. . . 5 » (Zest, Azp, Ufest, Aizarn, Afon.)

ugarixo . . . 2 efitan (Alzol, Astigarib).
igarixo . . . 1 » (Mendaro).
ingel . . . 1 » (Hernan).
igel, iyel, idel, iël, etc. Gañerako efitan.

E) *Âpo* . . . (Oyar).
apo . . . (Irun, Ondarib).
zapo . . . Gañerako efitan.

64. *Prantzia* (Fr) . . Efi guzietan: lñon ez *Parantze*.
prantsesa (fr) . . » » » » *parantzetaia*.